

Uudistuminen toimialavaihtojen kautta ja sen tuottavuusvaikutukset

Natalia Kuosmanen (vastaava kirjoittaja)
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
natalia.kuosmanen@etla.fi

Timo Kuosmanen
Aalto-yliopiston kaupparakennus

Jyrki Ali-Yrkkö
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Mika Pajarinen
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Suosittelava lähdeviittaus:

Kuosmanen, Natalia, Kuosmanen, Timo, Ali-Yrkkö, Jyrki & Pajarinen, Mika (28.3.2022). ”Uudistuminen toimialavaihtojen kautta ja sen tuottavuusvaikutukset”.

ETLA Muistio No 106.
<https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-106.pdf>

Tiivistelmä

Yritysten perustamisten ja lopettamisten lisäksi yrityskenttä uudistuu myös sisältäpäin. Osa yrityksistä uudistaa tuote- ja palvelutarjontaansa niin paljon, että se johtaa toimialan vaihtumiseen. Tulosten perusteella alan vaihdokset ovat yllättävän yleisiä Suomen yrityskentässä. Niistä 2000-luvun alun yrityksistä, jotka jatkavat toimintaansa edelleen, peräti neljäsosa on vaihtanut toimialaa.

Kuten yritysten syntyminen ja lopettaminen myös tuote- ja palvelutarjonnan uudistuminen on osa toimialojen rakennemuutosta, ja se voi vaikuttaa niiden tuottavuuskasvuun. Tulosten mukaan toimialavaihdosten tuottavuusvaikutukset vaihtelevat ajoittain ja ajankohdittain. Vähittäisillä alanvaihdoksilla on pääasiassa negatiivisia tuottavuusvaikutuksia, mikä viittaa siihen, että vaihdos on tehty yrityksen selviytymisen vuoksi.

Toisaalta suurilla eli radikaaleilla alanvaihdoksilla on pääsääntöisesti positiivinen tuottavuusvaikutus. Tämä tulos on tärkeä Suomen innovaatiopolitiikan kannalta, joka pyrkii kannustamaan yrityksiä uudistumiseen. Markkinoille pääsyn esteistä on tehty paljon tutkimusta keskittyen lähinnä aloittaviin yrityksiin. Esteet voivat kuitenkin vaikuttaa samalla tavalla myös niihin yrityksiin, jotka pyrkivät pääsemään markkinoille toimialavaihdoksen kautta. Alan vaihtaminen olisi siis tunnistettava eräänä markkinoille tulon muotona.

Abstract

Renewal Through Industry Switching and Its Impacts on Productivity

Productivity growth in Finland has slowed down due to structural change. Firms are in a continuous process of renewal in a dynamic economy. In addition to firms' entry and exit, the structure of business sector also renews internally. Some firms renew their product and service offerings to such an extent that they change industry. We find that industry switching by firms are surprisingly common in Finnish business sector. As many as a quarter of companies in the early 2000s that continue to operate in 2018 have switched industries.

Similar to entry and exit, the renewal of products and service offerings is a part of structural change that can impact productivity growth of industries. Industry switching has both positive and negative contributions to aggregate productivity in different industries and periods. Gradual industry switching mainly has negative impact on productivity growth suggesting that the change of industry is a survival strategy.

On the other hand, more radical industry changes generally have positive impacts on productivity. This result is particularly relevant to the Finnish innovation policy that aims to provide incentives for continuous renewal of companies. Much research has been done on barriers to startup establishment. However, industry switching is also a form of entry, and the barriers of product switching and how those could be lowered should be further explored.

MMT **Natalia Kuosmanen** on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkija.

KTT, YTM **Timo Kuosmanen** on professori Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulussa.

KTT **Jyrki Ali-Yrkkö** on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkimusjohtaja ja Etlatieto Oy:n toimitusjohtaja.

KTM **Mika Pajarinen** on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkija.

Ph.D. (Agric. & For.) **Natalia Kuosmanen** is a Researcher at ETLA Economic Research.

Ph.D. (Econ.) **Timo Kuosmanen** is a Professor at the Aalto University School of Business.

Ph.D. (Econ.) **Jyrki Ali-Yrkkö** is a Research Director at ETLA Economic Research and CEO of Etlatieto Oy.

M.Sc. (Econ.) **Mika Pajarinen** is a Researcher at ETLA Economic Research.

Kiitokset: Tämä muistio pohjautuu aiempaan julkaisuun *Renewal of Companies: Industry Switching as a Form of Structural Change*, joka on julkaistu Etlan Raportit -sarjassa nro 126. Kiitämme hanketta rahoittanutta Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton (TT) -säätiötä.

Acknowledgements: This brief is based on the report *Renewal of Companies: Industry Switching as a Form of Structural Change* published in the publication series of ETLA Report No 126. We gratefully acknowledge research funding of the TT Foundation.

Avainsanat: Rakennemuutos, Toimiala, Toimialavaihdos, Tuottavuus, Uudistuminen

Key words: Industry, Industry switching, Productivity, Renewal, Structural change

JEL: D4, O47, D23

Tausta

Elinvoimaisessa taloudessa yrityskehitys uudistuu ja osittain myös vaihtuu. Yrittäjät perustavat uusia yrityksiä samaan aikaan, kun osa heikosti menestyvistä joutuu lopettamaan toimintansa. Uudistumista tapahtuu myös yritysten sisällä. Osana tätä sisäistä uudistumista jotkut yritykset muuttavat toimintaansa uusimalla tarjontansa perinpohjaisesti. Ne alkavat myydä tyystin toisenlaisia tuotteita ja palveluita kuin aiemmin. Ero entisiin on niin suuri, että yritys tulee samalla vaihtaneeksi toimialansa.

Esimerkkejä löytyy helposti Suomestakin. Konepajayritys Metso on 2000-luvulla luopunut muun muassa paperikoneiden valmistuksesta ja keskittynyt mineraalien jalostukseen sekä kaivoksissa tarvittavien koneiden valmistukseen. Öljypolttimistaan aiemmin tunnettu Oilon Oy on puolestaan siirtynyt yhä enemmän ympäristöteknologian valmistajaksi investoimalla lämpöpumpputeknologioihin. Omaa luokkaansa on Fiskars Oy. Alun perin ruukiksi perustettu yritys on käynyt läpi lukuisia isoja muutoksia. Se on ostanut ja myynyt kymmenittäin yrityksiä. 2000-luvulla yrityskaupat ovat jatkuneet. Fiskars on Suomesta ostanut Iittalan ja maailmalta muun muassa Royal Copenhagenin ja WWRD:n sekä myynyt Buster-veneliiketoimintansa. Yrityskauppojen myötä siitä on tullut yhä enemmän kulutustavaroihin keskittynyt yritys.

Yrityksen toimialan vaihtuminen kertoo suuresta muutoksesta. Yrityksen itsensä näkökulmasta muutoksella on varmasti ollut tavoite. Joillain yrityksillä pyrkimyksenä on varmaankin ollut kovemman kasvun aikaansaaminen. Siirtymällä uudelle alalle on tällöin pyritty pääsemään uudelle markkinalle, joka kenties kasvaa nopeammin kuin aiempi asiakasmarkkina. Toisaalta toimialan vaihdoksessa on voinut olla kyse myös siitä, että osa yrityksen liiketoiminnasta on kuihtunut pois joko markkinan pienenemisen tai kilpailukyvyn puutteen johdosta. Tällöin jäljellejäävän osan suhteellinen asema yrityksen sisällä kasvaa ja aiheuttaa toimialamuutoksen. Näissä tilanteissa kyse on enemmän yritysten selviytymisestä kuin siitä, että uusiutumisen kautta haettaisiin kasvua tai parempaa kannattavuutta.

2000-luvun finanssikriisin aikoihin teollisuuden tuotannon uudistuminen hidastui merkittävästi (Maliranta ja Valmari, 2017). Muutaman vuoden hiljaiselon jälkeen uudistuminen kuitenkin käynnistyi uudestaan ja kiihtyi.

Taloudelliset taantumat pikemminkin hidastavat kuin kiihdyttävät yritysten uusiutumista. Usein ajatellaan, että kävisi päinvastoin.

Uudistuminen toimialaa vaihtamalla

Tilastokeskuksen yritystason aineistojen analyysi paljastaa, että toimialojen muutoksia tapahtuu yllättävän paljon. Muunkinlaista vaihtelua tapahtuu yrityskehityksessä paljon. Tämä näkyy niin yritysten lopettamisissa kuin perustamisissakin.

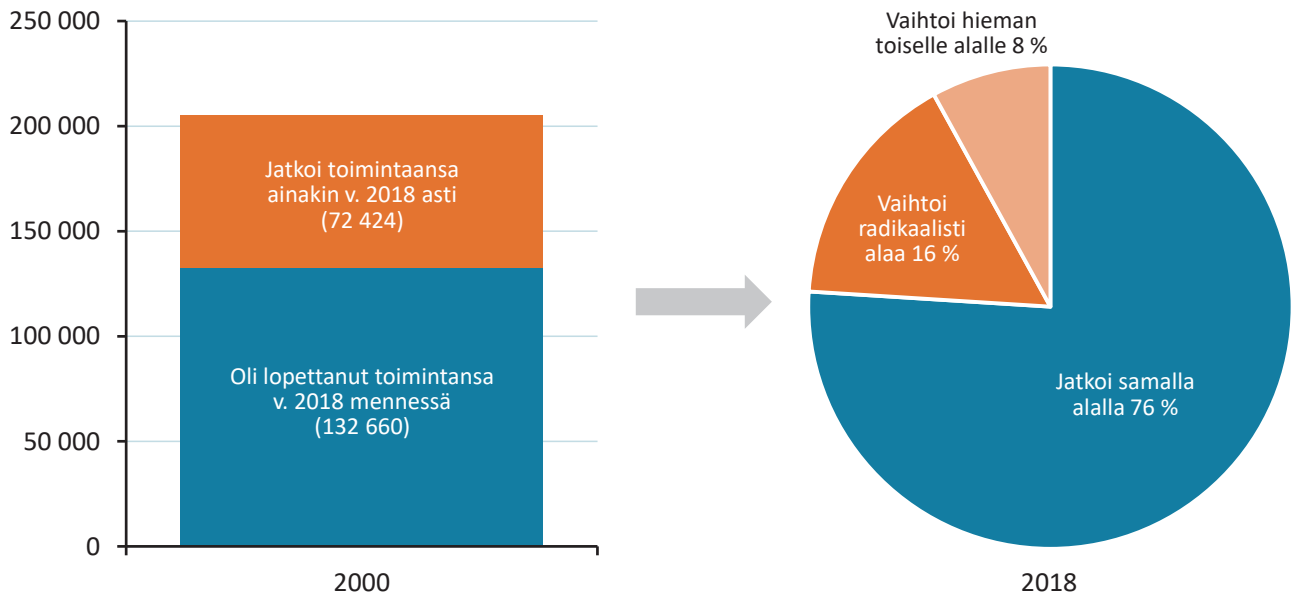
Vuosituhanneen vaihteessa Suomessa toimi yhteensä noin 205 000 yritystä. Vuonna 2018 näistä yrityksistä jopa 132 500 eli kaksi kolmasosaa oli tavalla tai toisella lopettanut toimintansa. Jäljellä oli enää noin 72 500 yritystä, jotka jatkoivat toimintaansa (kuvio 1). Toisaalta samaan aikaan myös perustettiin yrityksiä. Uusien yritysten perustamistahti ylitti poistumistahdin, joten vuonna 2018 yrityksiä toimi Suomessa enemmän kuin 2000-luvun alussa.

Toimintaansa jatkaneista yrityksistä peräti neljäsosa toimi vuonna 2018 eri alalla kuin millä ne olivat toimineet vuosituhanneen vaihteessa. Niissä yrityksissä oli siis tehty niin suuria muutoksia tuote- tai palvelutarjonnassa, että ne kirjautuivat eri toimialalle kuin aiemmin (kuvio 1).

Alan vaihto on määritetty radikaaliksi, jos yrityksen toimiala on Tilastokeskuksen TOL-luokituksen mukaan vaihtunut 2-numerotasolla toiseksi. Alan vaihto on katsottu vähittäiseksi, mikäli toimiala vaihtui toiseksi perustuen 5-numerotason TOL-luokituksiin.

Huomionarvoista on, että suurin osa toimialaansa vaihtaneista yrityksistä oli tehnyt radikaaleja muutoksia tarjontansa. Niiden uusi toimiala poikkesi selvästi niiden aiemmasta alasta. Toimialaansa vaihtaneista yrityksistä kaksi kolmasosaa oli tämäntyyppisiä radikaaleja alanvaihtoja.

Uudistuminen ei kuitenkaan ole pysynyt samanlaisena koko 2000-luvun. 2000-luvun alun ensimmäistä vuotta leimasi nousukausi. Suomen bkt kasvoi noina vuosina keskimäärin 3,2 prosenttia vuodessa. Ajanjakso

Kuvio 1 Peräti neljäsosa jatkaneista yrityksistä vaihtoi toimialaa (2000–2018)

Lähde: Kirjoittajien laskelmat käyttäen aineistolähteenä Tilastokeskuksen yritystason tietoja.

2006–2012 oli sen sijaan täysin erilainen. Nousukausi kiihtyi ensin huippuunsa, kunnes vuonna 2008 tapahtui jyrkkä käänne. Tätä seuraavana vuonna bkt putosi peräti kahdeksan prosenttia. Kolmatta ajanjaksoa (2013–2018) voisi luonnehtia kituliaan kasvun ajaksi.

Edellä mainituista kolmesta ajanjaksosta selvästi vilkkainta toimialavaihdosten aikaa olivat finanssikriisin ympärillä olevat vuodet (taulukko 1). Vuonna 2006 toimineista 230 000 yrityksestä lähes 147 000 yritystä jatkoi

toimintaansa ainakin vuoteen 2012, mutta ei välttämättä samalla alalla. Kuudessa vuodessa yli 20 000 eli 14 prosenttia näistä jatkaneista yrityksistä vaihtoi alaa. Suurin osa alanvaihdosta oli luonteeltaan radikaaleja.

On merkillepantavaa, että kaikkina kolmena ajanjaksolla suurin osa alanvaihdoksista on ollut luonteeltaan radikaaleja. Tulosta voidaan pitää yllättävänä. Etukäteen olisi ollut odotetumpaa, että alanvaihdoksissa kyse olisi useammin ollut vain vähittäisestä muutoksesta.

Erityistarkastelu 1. Muutokset yritysten toimialaluokissa

Tilastokeskus luokittelee kaikki yritykset taloudellisen toiminnan perusteella niitä kuvaaviin niin sanottuihin TOL-toimialaluokkiin (Tilastokeskus, 2008). Kullakin yrityksellä on ainoastaan yksi TOL-luokka, vaikka yritys harjoittaisi toimintaa kahdella tai useammalla alalla.

Yritys ei itse päättää TOL-luokkaa, vaan Tilastokeskus luokittelee kunkin yrityksen sen pääasiallisen toiminnan mukaan. Pääasiallista toimintaa on se, jolla tuotetaan suurin osa arvonlisäyksestä.

Yritysten TOL-luokitus voi muuttua ajan kuluessa. Niissä tapauksissa, joissa yritys harjoittaa kahta tai useampaa eri toimintaa, sovelletaan stabiilitteisääntöä. Sen tarkoituksena on välttää toimialan muuttamista toistuvasti ilman, että taloudellinen todellisuus olennaisesti muuttuu. Stabiilitteisääntöön mukaan TOL-toimialaluokkaa muutetaan vasta, kun päätoiminnaksi luokitellun toiminnan osuus on ollut alle 50 prosenttia ainakin kahden peräkkäisen kalenterivuoden ajan.

Taulukko 1 Yritysten jatkamiset, toimialan vaihdokset ja lopettamiset eri ajanjaksoilla

	Jatko samalla alalla	Vaihtoi radikaalisti alaa	Vaihtoi hieman toiselle alalle	Uusien yritysten perustaminen	Lopetti toimintansa
2000–2005	133 628	6 186	3 245	75 294	62 025
2006–2012	126 500	11 933	8 358	107 075	83 238
2013–2018	165 716	5 446	1 300	84 443	97 447

Lähde: Kirjoittajien laskelmat käyttäen aineistolähteenä Tilastokeskuksen yritystason tietoja.

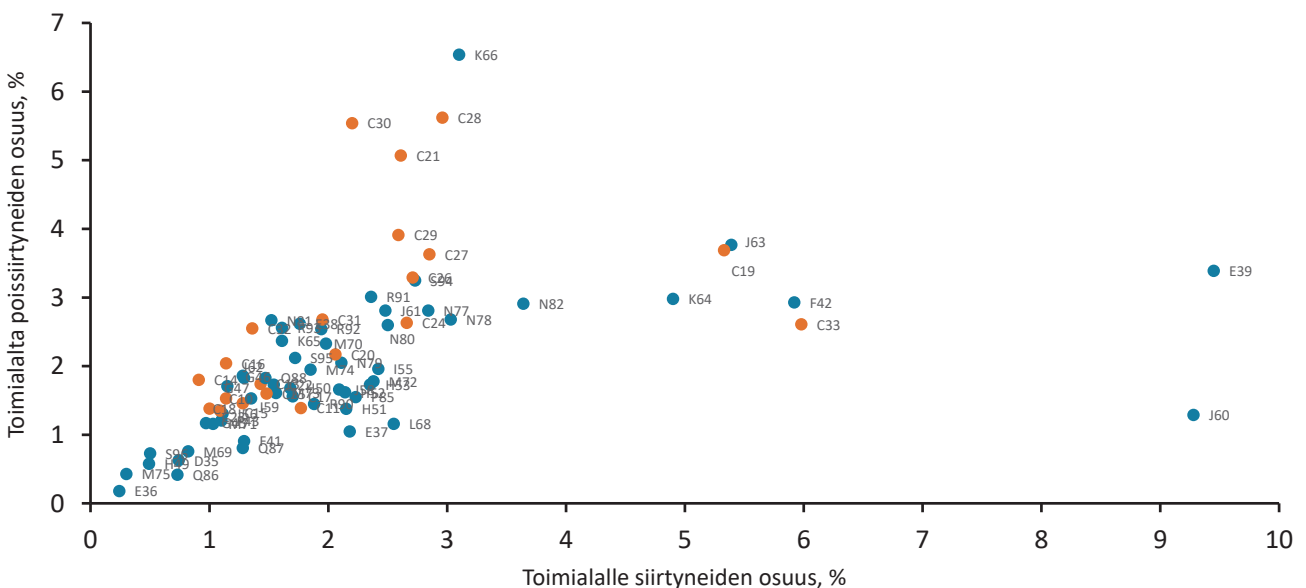
Toimialan vaihdosten yleisyydessä on suurta aloittaista vaihtelua

Tarkastellaan aluksi sitä, missä määrin eri aloilla toimivat yritykset ovat 2000-luvulla vaihtaneet toimialaa. Mittareina ovat alalta poissiirtyneiden ja alalle siirtyneiden yritysten osuudet. Kuviosta nähdään, että eri alojen välillä nämä osuudet vaihtelevat huomattavasti.

Kaikista aloista keskimääräistä vähemmän alalle siirtymistä ja sieltä poistumista tapahtuu esimerkiksi vesihuol-

lossa (E36), sähkö- ja kaasuhollossa (D35) sekä laki-asiain- ja laskentatoimen palveluissa. Teollisuusaloista tähän joukkoon kuuluvat paperiteollisuus (C18), juomateollisuus (C11) ja elintarviketeollisuus (C10).

Osa aloista on puolestaan sellaisia, joille tyypillisempää on niiltä aloilta poissiirtyminen. Teollisuudessa näihin aloihin lukeutuvat muiden koneiden/laitteiden valmistus (C28) ja muiden kulkuneuvojen valmistus (C30) sekä ehkä hieman yllättäen lääketeollisuus (C21). Muista kuin teollisuusaloista tähän joukkoon kuuluu erityisesti

Kuvio 2 Alalle siirtyneiden ja alalta jollekin toiselle toimialalle poissiirtyneiden osuudet, %

Huom. Tarkasteluajanjaksona 2000–2018. Kuviossa olevat koodit ovat Tilastokeskuksen toimialakoodeja 2-numerotasolla. Oranssit täplät kuvaavat tehdasteollisuuden aloja ja vihreät muita toimialoja. On syytä huomata, että kuviossa tarkastellaan suhteellisia osuuksia. Joillain aloilla suuret osuudet selittyvät sillä, että kyseisellä alalla toimivia yrityksiä on varsin vähän. Tällöin pienikin määrä muutoksia näkyy suurina osuuksina.

Lähde: Kirjoittajien laskelmat käyttäen aineistolähteenä Tilastokeskuksen yritystason tietoja.

yritykset, jotka tarjoavat palveluita rahoitus- ja vakuutusaloille (K66). Näiltä aloilta on siirrytty pois lähes kaksi kertaa useammin kuin niille on muilta aloilta siirrytty.

Osalle aloista tullaan useammin kuin sieltä poistutaan. Näitä aloja ovat maaperän/vesistöjen kunnostus ja muut ympäristöhuoltopalvelut (E39), maa- ja vesirakentaminen sekä ylläpitäen myös radio- ja televisiotoiminta (J60). Teollisuusaloista tähän ryhmään kuuluvat muun muassa koneiden ja laitteiden huolto sekä asennus (C33). Tälle alalle on siirrytty yli puolet useammin kuin siltä on siirrytty pois.

Toimialavaihdosten tuottavuusvaikutukset

Tämän muistion jatkotarkasteluissa syvennyttään erityisesti teollisuuteen ja siellä tapahtuneisiin alan vaihdoksiin. Teollisuudesta ja sen tilanteesta on finanssikriisin jälkeen keskusteltu paljon ja tästä syystä on kiinnostavaa tarkastella sen uudistumista.

Yritysten siirtymistä toiselle toimialalle tapahtuu siis varsin paljon. Siirtymisten takana voi olla useita tekijöitä. Uudistumisen ja sitä kautta toiselle alalle siirtymisen syynä voi olla se, että yrityksellä menee huonosti. Heikon menestyksen takana voi olla kilpailutilanne tai vaikkapa kysynnän väheneminen. Alan vaihtoa voisi tällöin kuvata selviytymisstrategiaksi. Toisaalta uudistuminen ja toiselle toimialalle siirtyminen voi myös johtua siitä,

että yritys haluaa kasvaa tai parantaa kannattavuuttaan. Tällöin kyseessä ei ole selviytyminen vaan pikemminkin yrityksen oma-aloitteinen ja proaktiivinen uudistuminen.

Toimialavaihdosten yleisyyden lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin myös niiden vaikutuksia tuottavuuteen neljällä teollisuusalalla kattaen eri ajanjaksoja. Valituilla toimialoilla tapahtuu erilaisia rakenteellisia muutoksia sen suhteen, missä määrin niillä toimineet yritykset ovat tehneet alojen vaihdoksia.

Esimerkiksi *koneiden ja laitteiden huolto sekä asennus* (C33) edustaa laajentuvaa toimialaa (kuvio 2). Merkittävä osa tästä alasta koostuu yrityksistä, jotka ovat tulleet muilta aloilta. Toisaalta *muiden koneiden ja laitteiden valmistus* (C28) ja *muiden kulkuneuvojen valmistus* (C30) edustavat konsolidoituvia toimialoja, joilla suuri osa yrityksistä siirtyy muille aloille. *Huonekalujen valmistus* (C31) edustaa puolestaan staattista toimialaa ainakin siinä mielessä, että siellä on tapahtunut vähemmän alan vaihdoksia.

Toimialanvaihdosten tuottavuusvaikutukset ovat siis erilaisia riippuen taustalla olevasta rakennemuutoksesta, kuten seuraavat esimerkit havainnollistavat. Kaikissa esimerkeissä tarkastelujakso on 2000–2018 (taulukko 2).

Esimerkiksi *koneiden ja laitteiden huolto sekä asennus* -toimialan tuottavuus laski keskimäärin 1,28 prosenttia vuodessa. Toimialavaihdosten vaikutus toimialan tuottavuuteen oli positiivinen: radikaalien toimialavaihdosten vaikutus oli 0,25 prosenttiyksikköä ja vähittäisten vaihdosten 0,05 prosenttiyksikköä. Ilman toimialavaihdoksia toimialan tuottavuus olisi siis todennäköisesti laske-

Taulukko 2 Toimialan tuottavuuskasvu ja sen osatekijät, %

	Toimialan tuottavuuskasvu	Samalla alalla jatkaneiden yritysten vaikutus	Hieman alaa muuttaneiden yritysten vaikutus	Radikaalisti alaa vaihtaneiden yritysten vaikutus	Yritysten perustamisten ja lopettamisten vaikutus	Allokaatiovaikutus
Muiden koneiden valmistus	0,82	-0,07	0,25	-0,29	0,40	0,53
Muiden kulkuneuvojen valm.	2,61	1,14	-0,05	-0,28	-3,66	5,47
Huonekalujen valmistus	0,82	0,31	-0,08	0,24	2,45	-2,10
Koneiden korjaus, huolto, yms.	-1,28	-1,09	0,05	0,25	1,36	-1,85

Lähde: Kirjoittajien laskelmat käyttäen aineistolähteenä Tilastokeskuksen yritystason tietoja.

nut nykyistä enemmän. Toisaalta *muiden kulkuneuvojen valmistus* -toimialan tuottavuus kasvoi keskimäärin 2,61 prosenttia vuodessa. Kuitenkin toimialavaihdosten vaikutus toimialan tuottavuuteen oli negatiivinen. Radikaalien toimialavaihdosten vaikutus oli -0,28 prosenttiyksikköä ja vähittäisten vaihdosten -0,05 prosenttiyksikköä. Toisin sanoen toimialavaihdokset heikensivät muuten positiivista tuottavuuskehitystä tällä alalla.

Radikaalien ja vähittäisten toimialavaihdosten tuottavuusvaikutukset voivat myös kumota toisiaan. Esimerkiksi *muiden koneiden ja laitteiden valmistus* -toimialan tuottavuuden keskimääräinen kasvu oli 0,82 prosenttia vuodessa. Radikaalien toimialavaihdosten vaikutus oli -0,29 prosenttiyksikköä ja vähittäisten vaihdosten 0,25 prosenttiyksikköä, joten toimialavaihdosten nettovaikutus jäi hyvin alhaiseksi tällä alalla. Toisaalta *huonekalujen valmistus* -toimialan tuottavuuden keskimääräinen kasvu oli myös 0,82 prosenttia vuodessa. Radikaalien toimialavaihdosten vaikutus oli positiivinen (0,24 prosenttiyksikköä) kun taas vähittäisten vaihdosten vaikutus oli negatiivinen (-0,08 prosenttiyksikköä).

Kuten yllä olevat esimerkit toimialoista osoittavat, toimialavaihdoksella voi olla sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia tuottavuuteen toimialasta ja ajanjaksosta riippuen.

Johtopäätökset

Elinvoimaisessa taloudessa yritystoiminta uudistuu. Yritysten lopettamisten ja perustamisten lisäksi tärkeä rooli uudistumisessa on yritysten sisäisillä muutoksilla. Osana tätä sisäistä uudistumista yritykset uudistavat tarjontaan eli tuotteitaan ja palveluitaan. Toisinaan nämä tarjonnan uudistamiset ovat niin suuria, että ne käytännössä merkitsevät yrityksen alan vaihtoa.

Tämän muistion tulosten perusteella voidaan sanoa, että alan vaihdokset eivät ole harvinaisia. Vuonna 2000 Suomessa toimi 205 000 yritystä, ja näistä lähes 72 500 jatkoi toimintaansa vuonna 2018. Lähes kaksi kolmasosaa siis lopetti tavalla tai toisella toimintansa, mutta onneksi uusia yrityksiä perustettiin jopa enemmän kuin niitä lopetettiin.

Toimintaansa jatkaneista yrityksistä kolme neljäsosaa toimi vuonna 2018 edelleen samalla alalla. Peräti neljäsosa kuitenkin vaihtoi alaa – ja suurin osa näistä teki sen jopa niin, että siirtyi selvästi toiselle toimialalle. Tulosten mukaan toimialavaihdosten ja tuottavuuskasvun välinen yhteys ei ole suoraviivainen vaan riippuu ajankohdasta.

Innovaatiopolitiikalla voidaan edistää yritysten tarjonnan uudistumista. Keinoina ovat muun muassa t&k-rahoituksen tarjoaminen ja innovaatiomyönteinen lainsäädäntö. Onnistuneen t&k-toiminnan ansiosta yritykset saavat uudistettua tarjontaan. Toimialavaihdosten näkökulmasta avainasemassa ovat radikaaleihin uudistuksiin pyrkivät t&k-hankkeet. Kyseessä ei tällöin ole nykyisten tuotteiden tai palvelujen kehitys vaan perinpohjaisempi tarjonnan muuttaminen.

Myös kilpailupolitiikka on tärkeässä roolissa. Toimivassa taloudessa yritysten välinen kilpailu kannustaa niitä kehittämään toimintaansa ja tarjoamaan entistä parempia tuotteita tai palveluita. Hyvin toimivassa kilpailuympäristössä heikosti menestyvät yritykset poistuvat ajan saatossa markkinoilta tai ne keksivät uusia tapoja selvitä. Selviytymiskeinona voi olla vaikkapa tarjonnan uudistaminen tai vanhoista tuotteista luopuminen, jotka molemmat voivat johtaa toimialan vaihtoon.

Lähteet

Kuosmanen, N., Kuosmanen, T., Ali-Yrkkö, J. & Pajarinen, M. (2022). Renewal of companies: Industry switching as a form of structural change. Etlä Raportti No 126.

Kuosmanen, T. & Kuosmanen, N. (2021). Structural change decomposition of productivity without share weights. *Structural Change and Economic Dynamics* 59, 120–127.

Maliranta, M. & Valmari, N. (2017). Suomen teollisuustuotannon uudistuminen tuotantolinjatasolla. Etlä Raportti No 72.

Tilastokeskus (2008). Toimialaluokitus TOL 2008. Multiprint Oy, Helsinki.

ETLA

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

ETLA Economic Research

ISSN-L 2323-2463
ISSN 2323-2463

Kustantaja: Taloustieto Oy

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
